

Cụ Trần Văn Hương

Xuất thân nhà giáo dạy văn chương
Kháng Pháp chân in những nẻo đường
Hợp tác Việt Minh vai Chủ tịch
Gia từ Cộng Sản sống thuần lương
Tân triều lặn đạn làm Đô Trưởng
Thủ Tướng lao đao giữ chính trường
Tổ Quốc bênh bồng... ngôi Tổng Thống
Quyết theo mệnh nước rũ tàn xương...!!

Xương tàn Tổng Thống chẳng nhà riêng
Khí tiết xưa nay rất khó tìm
Dòng suối gương trong đời giản dị
Đình non tuyết trắng tiếng thanh liêm
Martin tới rước: - không rời xứ
Việt Cộng mời trao: - hứa nhận quyền:
(" Cải Tạo" chùng nào về hết cả
Bấy giờ sẽ nhận cái phần riêng...?!)

Riêng dạ ưu phiền trước nhớ nhặng
Kiêu binh mặt sắt sát đảng đảng
Cường quyền cỡi cỗ: - nhà vào chiếm
Bạo lực đè đầu: - của giựt ăn
Cả xứ ùn ùn đang vượt biển
Nhiều nơi rục rịch định rừng băng
Thân già đổ mắt ngồi khô... khóc
Nước Việt mệnh mông... sóng nhục nhằn...!!

Nhục nhằn chung chịu..., sử lưu phương
Tư thái ung dung giữa bạo cường
Thuở trước trung thành Văn Tổng Thụy
Thời nay tiết tháo Trần Văn Hương
Chẳng màng đất khách tim an hưởng

**Thà sống quê nhà nhận tổn thương
Vẫn biết chim lồng ngàn khổ nạn
Dân Nam sĩ khí dễ xem thường...??!**

**Nhằm Tết tinh anh thắng về cõi
Tinh Độ tiêu dao vợ... nổi sào...!!
Kính cần cúi đầu Hương toả khói...
Bao người thổn thức... nén dòng châu...!!**

**Tùng xanh hạc trắng non cao
Gương trăng lồng lộng chiếu vào... thiên thu...!!**

Nguyễn Minh Thanh

Lược Sử Cụ Trần Văn Hương (1902-1982):

Người tỉnh Vĩnh Long . Tốt nghiệp Cao Đẳng Sư Phạm Hà Nội. Dạy học tại trường Collège Le Myre De Villers Mỹ Tho. Sau đó làm Đốc Học tỉnh Tây Ninh.

Ô. Trần Văn Hương Thời kỳ kháng Pháp 1945: Ông tham gia Việt Minh giữ chức Chủ tịch Ủy Ban Hành Chánh Kháng Chiến tỉnh Tây Ninh.

Vào năm 1946, do biết lực lượng Việt Minh là Cộng sản và họ bắt nhiều trí thức gán cho là Việt gian, rồi đem thủ tiêu. Vì vậy Ông từ bỏ Việt Minh về quê ẩn dật. Sau đó, Ông lên Sài Gòn làm trong hiệu thuốc Tây cho đến năm 1954.

Sau Hiệp định Genève 1954, vào năm 1955, Ông được bổ nhiệm Đô Trưởng Sài Gòn ngắn hạn, dưới thời Thủ tướng Ngô Đình Diệm.

Sau khi chính quyền Ngô Đình Diệm bị lật đổ, năm 1964, Ô. giữ chức Đô Trưởng Sài Gòn lần thứ hai. Tháng 11 năm 1964, Quốc trưởng Phan Khắc Sửu mời Ông giữ ghế Thủ Tướng (1964-1965) .

Năm 1968, Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu lại mời ông ra làm Thủ tướng lần thứ hai (1968-1969) .

Năm 1971, Ông cùng Ô. Nguyễn Văn Thiệu liên danh ứng cử và đắc cử chức vụ Phó tổng thống nhiệm kỳ 1971-1975.

Ngày 21 tháng 4 năm 1975, Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu từ chức và trao quyền lại cho Phó tổng thống Trần Văn Hương. Ông giữ chức vụ Tổng Thống được 7 ngày thì giao cho Tướng Dương văn Minh.

Cụ Hương có hai người con trai. Con trai lớn là Trần Văn Dõi, con thứ là Trần Văn Đính. Trần Văn Dõi theo Việt Minh rồi ra Bắc. Trần Văn Đính làm phụ tá cho cha ở Sài Gòn.

Cụ mất ngày 27 tháng 1 năm 1982, tức ngày mùng 3 Tết Nhâm Tuất, thọ 80 tuổi...!!

Những Chuyện Về Cụ Hương:

1 - Sợ Tổn Công Quý:

Sau khi nghỉ làm Thủ Tướng năm 1969, Cụ Hương về ở căn nhà mang số 216A Phan Thanh Giản (nay đổi là đường Điện Biên Phủ) cho đến sau sự kiện năm 1975... và mãi tới lúc mãn phần...!!

Đây là một căn nhà loại song lập, nhỏ hẹp nằm sâu trong hẻm . Nhà đã lâu năm, cũ kỹ, xuống cấp, lại trong hẻm người ta chê, nên mới còn.

Trước khi Cụ về ở, nhà nước định sửa sang lại cho tươi tắn hơn. Song, sợ tổn công quý, chính Cụ Hương đã từ chối không cho sửa.

Nhờ đó, ngôi nhà còn được yên sau vụ 1975, không bị VC chiếm như những căn khác.

2 - Khí khái:

-- Ngày 29 tháng 4 năm 1975 , viên đại sứ Hoa Kỳ Martin đích thân đến dinh Phó Tổng Thống đường Công Lý mời Cụ đi lánh nạn CS. Đại Sứ Martin nói:

" - Thừa tổng thống, tình trạng hiện nay rất nguy hiểm. Nhân danh chính phủ Hoa Kỳ, chúng tôi đến mời tổng thống rời khỏi nước, đi đến bất cứ xứ nào, ngày giờ nào với phương tiện nào mà tổng thống muốn. Chính phủ chúng tôi cam kết bảo đảm cho Ngài một đời sống xứng đáng với cương vị Tổng Thống cho đến ngày Tổng Thống trăm tuổi già ".

Tổng Thống Trần Văn Hương mỉm cười trả lời:

" - Thừa ông đại sứ, tôi biết tình trạng hiện nay rất là nguy hiểm. Đã đến đổi như vậy, Hoa Kỳ cũng có phần trách nhiệm trong đó. Nay ông đại sứ đến mời tôi ly hương, tôi rất cảm ơn ông đại sứ. Nhưng tôi đã suy nghĩ và quyết định dứt khoát ở lại nước tôi. Tôi cũng dư biết Cộng Sản vào được Sài Gòn, bao nhiêu đau khổ nhục nhã sẽ trút xuống đầu dân chúng miền Nam. Tôi là người lãnh đạo đứng hàng đầu của họ, tôi tình nguyện ở lại để chia sẻ với họ một phần nào niềm đau đớn tủi nhục, nỗi thống khổ của người dân mất nước. Cảm ơn ông đại sứ đã đến viếng tôi "

– Lần sau cùng, trước cảnh tang hoang của đất nước, trong hoàn cảnh khó khăn của Cụ Hương, Đại sứ của các nước Pháp, Úc có cho người đến thăm Cụ. Họ nói rằng họ có thể can thiệp với Cộng Sản để Cụ ra khỏi nước với lý do đi trị bệnh. Nhưng Cụ vẫn từ chối, quyết ở lại chia sẻ cùng dân quân Miền Nam sự nhục nhằn và nghèo đói dưới chế độ mới.

3 - Kháng khái:

Năm 1977, VC đề nghị trao trả quyền công dân cho Cụ. Nhưng Cụ khước từ và nói rằng:

" - Chừng nào những người tập trung cải tạo được về hết, chừng nào họ nhận được đầy đủ quyền công dân, chừng đó tôi sẽ là người cuối cùng, sau họ, nhận quyền công dân cho cá nhân tôi!"

Mấy ngày sau VC cho người cầm giấy tới nhà với lệnh " Quản thúc tại gia ", cấm Cụ ra khỏi nhà. Cụ nói với người trong gia đình " Tao già rồi, đâu cần đi ra ngoài làm chi, mà cấm với không cấm. "

4 - Ngày Mãn Phần:

Cụ Hương mất nhằm mừng 3 Tết, năm Nhâm Tuất (1982), con trưởng của Cụ là Trần Văn Dõi ra Phường để xin mua một cái hòm quốc doanh, nhưng người tài xế trung thành của Cụ chặn lại. Rồi anh này vào Chợ Lớn mua một cỗ quan tài gỗ với giá 10.000 đồng (tiền Việt Cộng bấy giờ). Anh Tàu nghe nói là mua cho cụ Phó Tổng Thống Việt Nam Cộng Hòa Trần Văn Hương bèn bớt xuống còn 5.000 đồng.

Tang lễ Cụ Hương tổ chức đơn sơ nhưng cảm động... , thi hài Cụ được hỏa táng tại Lò thiêu Thủ Đức. Với sự có mặt đông đủ học trò cùng hầu hết nhân sĩ miền Nam. Họ đã không ngại công an rình rập, đang lảng vảng quanh lò thiêu.

Chuyện Bên Lề về cụ Trần Văn Hương:

1 - Làm Đô Trưởng:

Nhận chức Đô Trưởng lần đầu năm 1955, Ông Trần Văn Hương cỡi xe đạp đến nhiệm sở, người gác cổng không cho Ông vào. Ông từ tốn lấy giấy bổ nhiệm chứng minh là Đô Trưởng, nhân viên gác cổng xin lỗi và cho Ông vào. Ông nói chú em làm vậy là đúng. Qua không phiền đâu.

2 - Viếng Mộ Ông Nguyễn An Ninh:

Khi làm Phó Tổng Thống, có lần Cụ Hương đã ra Côn Đảo bằng máy bay ngậm ngùi viếng phần mộ chí sĩ Nguyễn An Ninh và nhiều vị đã hy sinh trong công cuộc kháng Pháp.

Ông Nguyễn An Ninh sinh năm 1900, người Cần Giuộc Chợ Lớn (nay thuộc Long An), nhà trí thức, nhà văn, nhà báo chống Pháp. Ông mất trong tù vào ngày 14 tháng 8 năm 1943, hưởng dương 43 tuổi.

3 - Câu Đối:

Vào dịp cuối tuần, có lần Cụ Hương mời TT Thiệu cùng gia đình tới chơi và mời cơm tại tư dinh. Trong lúc chuyện vãng, cao hứng Tổng Thống ra câu đối:

" Ninh Thuận nhứt Tổng Thống "

Ứng khẩu Cụ Hương đáp:

" Vĩnh Long ngũ Thủ Tướng "

Hai Ông đồng cười xoà vui vẻ...

4 - Ngày Con Trờ Về:

Cụ Hương có ngôi nhà xưa cũ ở Vĩnh Long, sau vụ 1975 ngôi nhà đã bị VC lấy.

Mãi sáu tháng sau, ông Trần Văn Dõi con trưởng của Cụ mới về tới. Cụ Hương có hai câu thơ mai mĩa tặng cho con:

" Mừng ngày " Cách Mạng " thành công

Trở về quê cũ thì không còn nhà...!! "

5 - Sống Túng Thiếu:

Cuộc sống thiếu thốn đến nỗi Cụ Hương cho người nhà đem bán những thứ bán được như là: mấy bộ đồ Vest của Cụ, củ sâm quý...

Những người cũ, từng làm dưới quyền, biết Cụ đang cảnh thất ngặt, có chút ít gạo tiền... cũng dè sẻn đem đến kính biếu Cụ. Cụ rất cảm động, song ái ngại chỉ nhận một phần nhỏ tượng trưng, và bảo đem về chi dụng trong gia đình...!!

6 -Hiệu Kỳ:

Sinh thời khi làm Phó Tổng Thống, Cụ Hương có cờ hiệu màu vàng, ở giữa thêu cây Thanh Tùng đứng thẳng, trông phong cách rất thanh cao. Và vì vậy người đương thời thường gọi phủ Phó Tổng Thống là phủ Cây Tùng.

Phản Kết

Trong tập thơ Lao Trung Lãnh Vận, cụ Trần Văn Hương có câu:

"Ra quân những tướng nhằm phương ấy

Tính nước ai hay nghịch thế này "

Quả là nghịch. Nghịch cảnh cho cả dân tộc giống nòi nói chung, cho chính Cụ Hương nói riêng. Cụ đã mang niềm bi phẫn về phương Đoàn biết thuở nào phai...!! Và con đường tương lai dân tộc: Tự Do, Dân Chủ, Nhân Quyền còn dài thăm thẳm ngoằn ngoèo như dòng Cửu Long giang!!

Đọc cổ sử truyện Văn Thiên Tường đời Nam Tống, chúng ta thấy hai ÔNG có những điểm giống nhau về: cá tánh, hoàn cảnh, chức vụ, nguyện vọng...

Cũng làm Thừa Tướng đồng nhiệm, cũng ôm mộng non sông, mong thay đổi cuộc cờ nhằm cứu vãn nước nhà, cứu nguy dân tộc. Nhưng kết cục, cả hai ÔNG đều ôm nỗi u hoài đắng đặc mãi không nguôi...!!

Tuy nhiên cả hai Ông đã:

" Nhân sinh tự cổ thủy vô tử

Lưu thủ đan tâm chiếu hãn thanh "

VĂN THIÊN TƯỜNG

(Xưa nay ai sống mà không chết

Để tấm lòng son rạng sử xanh..!!)

Nguyễn Minh Thanh dịch

Ngoài ra, cũng xin chép 2 câu thơ trong Tuyệt Mệnh Thi của Ông Thủ Khoa Huân, nhằm tỏ rõ tác lòng của hậu sinh đối với những danh nhân vận khứ :

" Anh hùng mạc bả doanh thân luận

Vũ trụ trường khan tiết nghĩa lưu... "

(Hãy lắng nghĩa trung lưu vũ trụ

Chớ đem thành bại luận anh hùng...)

Nguyễn Minh Thanh dịch

Tới đây, để kết thúc tiểu truyện về Cụ Trần Văn Hương, người biên soạn kính cẩn dâng lên Cụ hai câu:

" Tùng xanh hạc trắng non cao

Gương trắng lồng lộng chiếu vào... thiên thu "

Bây giờ ngày Tết gần kề, ngày giỗ Cụ gần kề. Có cánh chim Việt bị bão lạc bầy, ngàn trùng cách xa tổ ấm, cõi lòng trầy gió heo may...!!

Mùa Đông Bắc Mỹ, ngoài trời tuyết bay phời phới... Cố hương thương nhớ vời vời... vời vời...!!

Nguyễn Minh Thanh kính bút

(Nguyên Đán Giáp Tý, GA - 2020)

*Văn Tống Thụy: tên tự của Văn Thiên Tường (1236 - 1283)

Nguồn: - Trang web Trần Văn Hương

- Ba Nhân Cách Lớn Của Cụ Trần Văn Hương, tg Người con Việt miền Nam
- Theo lời kể của sĩ quan làm việc với Cụ Hương, .../.

Kính mời đọc thêm những bài khác của tác giả tại:

<http://www.vietnamvanhien.org/NguyenMinhThanh.html>

www.vietnamvanhien.net

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN ONLINE VỚI HƠN 10400 TÁC PHẨM